

SYLLABUS (II ciklus studija)

Odsjek	SOCIOLOGIJA				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	SOCIOLOGIJA MARGINALIZOVANIH GRUPA I INKLUZIJA				
Šifra/kod	FIL SOC 499	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	I	<u>NPP 2025/2026.</u>	
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	Prof.dr. Jelena Gaković, vanredna profesorica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: jelena.gakovic @ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik/ca	Ime i prezime	Dr. Tatjana Žarković, viša asistentica			
	Kontakt podaci	Kabinet: 62 E-mail: tatjana.zarkovic@ ff.unsa.ba Telefon: 253 100	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja __2__; vježbe __2__				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Razmatranje pojma, uzroka, tipova i karakteristika marginalizovanih grupa iz različitih teorijskih perspektiva; analiza postojećih strategija inkluzije: osmišljavanje samostalnih istraživačkih projekata.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje sa teorijskim i metodološkim postavkama sociologije marginalizovanih grupa; razmatranje različitih teorijskih perspektiva o uzrocima i posljedicama marginalizacije; senzibilizacija za preispitivanje postojećih strategija uključivanja i rad na planiranju i izvođenju istraživačkih zadataka u ovoj oblasti.				
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG 4 - Kvalitetno obrazovanje SDG 5 - Rodna ravnopravnost SDG 10 - Smanjenje nejednakosti SDG 15 - Očuvanje života na zemlji				
Ishodi učenja	Ishodi učenja su usmjereni na ostvarivanje navedenih ciljeva, a sve radi ovladavanja tematskim jedinicama pojedinačno kao i stvaranje sposobnosti za njihovu integraciju u smislenu i povezanu cjelinu, a što će omogućiti stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i kritičko promišljanje i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima. Znanja: Upoznavanje i usvojeno znanje o najaktualnijim teorijskim i metodološkim koncepcijama koje se koriste u oblasti sociologije marginalizovanih grupa. Razumijevanje i analiza svakodnevnih društvenih relacija, fenomena i procesa i				

	primjena adekvatnog istraživačkog instrumentarija. Vještine: Sposobnost provođenja terenskog istraživačkog rada. Komparacija i stvaranje veza između različitih teorija i pravaca kao i korišćenje naučenog u postavkama istraživačkog rada i u nastavnim aktivnostima. Kompetencije: Primjena socioloških teorija, koncepata i metoda na aktuelne društvene probleme. Dizajnirati istraživački projekat, definirati i prepoznati problem i metodološke postavke primjerene istraživanom fenomenu.
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata/ica sa režimom izvođenja nastave i obavezama istraživačkih radova.
2.	Predavanje: Osnovni koncepti teorija nejednakosti: I Socijalno isključivanje Vježbe: Pregled primarne i sekundarne literature, upoznavanje studenata/ca sa režimom izvođenja nastave i seminarskim obavezama istraživačkih radova i razvoj prijedloga i interesovanja u oblasti.
3.	Predavanje: Osnovni koncepti teorija nejednakosti: II Marginalnost i marginalizacija Vježbe: Analiza odabranih poglavlja iz obavezne literature. Grupna diskusija.
4.	Predavanje: Osnovni koncepti teorija nejednakosti: III Periferizacija Vježbe: Analiza odabranih poglavlja iz obavezne literature i razvoj prijedloga istraživanja.
5.	Predavanje: Osnovni koncepti teorija nejednakosti: IV Prekarizacija Vježbe: Praktična vježba - Izrada nacrtu znanstveno-istraživačkog projekta na teme odabrane prema interesu studenata/ica. Grupna diskusija.
6.	Predavanje: Predrasude i stereotipi Vježbe: Grupna vježba na izradi nacrtu znanstveno-istraživačkog projekta i razrada prijedloga saradnje studenata/ica sa različitim organizacijama u izabranoj oblasti istraživanja.
7.	Predavanje: Rasizam i Ksenofobija Prezentacija i odbrana razrađenog prijedloga istraživanja
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Predavanje: Neoliberalizam i asimetrični odnosi moći, refeudalizacija društvenih odnosa Vježbe: Prezentacija razrađenog prijedloga istraživanja i plana kontakta i saradnje sa relevantnim organizacijama u studentskim istraživačkim radovima
10.	Predavanje: Rod i rodni odnosi, LGBT+ Vježbe: Rad na odabranim poglavljima. Diskusija.
11.	Predavanje: Specifičan položaj osoba sa invaliditetom Vježbe: Praktični rad prema razrađenim istraživačkim prijedlozima.
12.	Predavanje: Oni, drugi i „ostali“ i metodološki nacionalizam Vježbe: Praktični rad prema razrađenim istraživačkim prijedlozima.
13.	Predavanje: Migracije i granice

	Vježbe: Praktični rad prema razrađenim istraživačkim prijedlozima.
14.	Predavanje: Ranjivost kod mladih. Vježbe: Diskusija. Prezentacija i odbrana istraživačkih radova.
15.	Predavanje: Osobe treće životne dobi Vježbe: Prezentacija i odbrana istraživačkih radova.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Predavanja, vježbe, praktični rad																																				
Obaveze studenata/ica i elementi praćenja rada studenata/ica u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	Praćenje rada studenta/ica se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:																																				
	<table><tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr><tr><td>1.</td><td>Istraživački rad</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>2.</td><td>Prisustvo/aktivnost u nastavi</td><td>20</td><td>20%</td></tr><tr><td>3.</td><td>Prezentacija /domaći rad</td><td>10</td><td>10%</td></tr><tr><td>4.</td><td>Polusestrialni ispit</td><td>25</td><td>25%</td></tr><tr><td>5.</td><td>Završni ispit</td><td>25</td><td>25 %</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td colspan="3">Ukupno: <u>100</u> bodova</td><td>100%</td></tr></table>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Istraživački rad	20	20%	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%	3.	Prezentacija /domaći rad	10	10%	4.	Polusestrialni ispit	25	25%	5.	Završni ispit	25	25 %									Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																																	
	1.	Istraživački rad	20	20%																																	
	2.	Prisustvo/aktivnost u nastavi	20	20%																																	
	3.	Prezentacija /domaći rad	10	10%																																	
	4.	Polusestrialni ispit	25	25%																																	
	5.	Završni ispit	25	25 %																																	
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																																		
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:																																					
1. Izrada istraživačkog rada na odabranu temu u dogovoru sa nastavnikom. 2. Prisustvo i aktivno praćenje i učešće u nastavnom procesu. 3. Domaći rad /prezentacija prema interesu studenta/ice u dogovoru sa nastavnikom.																																					
*(student/ica u toku nastavnog procesa može prikupiti maksimalno 50 bodova i to na osnovu u tabeli navedenih aktivnosti)																																					
Napomena: Neophodno je izvršiti sve navedene obaveze kako bi se ostvarili uslovi za konačnu ocjenu																																					
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata/ica nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:																																				

	a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	Pjer Burdije, Žan-Klod Paseron (2014). Reprodukcijski elementi za jednu teoriju obrazovnog sistema. Fabrika knjiga, Beograd Marta Nusbaum(2012). Ne za profit. Fabrika knjiga, Beograd Gofman E. (2011): Azili, Mediteran Pablišing, Novi Sad Fuko M. (2012): Rađanje klinike, Mediteran Pablišing, Novi Sad Mišel Fuko (1980): Istorija ludila u doba klasicizma, Nolit, Beograd Gofman E (2011): Stigma, Mediteran Pablišing, Novi Sad Pitts M., Smith A. (ed.) (2007): Researching the Margins, Palgrave Macmillan, Great Britain Harding S. (1991). Feminizam, znanost i kritike prosvetiteljstva. U: Feminizam/postmodernizam. Linda J. Nicholson (ur) Zagreb: Centar za ženske studije Irigaray L. (1995). Spekulum. Svaka teorija subjekta je uvijek bila priagođavana „muškom“ Bill Hughes (2020) A historical sociology of disability. Human Validity and Invalidity from Antiquity to Early Modernity.London. Routledge García-Carpintero i drugi (2022) 'Fear of walking home alone': Urban spaces of fear in youth nightlife. European Journal of Women's Studies Hagerlid M. (2023). Obstacles in Identifying Sexual Harassment in Academia: Insights from Five European Countries. Sexuality Research and Social Policy Žarković, T., Gaković J., Ždralović A., Bjelan S. (2026) Studija o doživljaju i prevenciji nasilja među mladima u Bosni i Hercegovini: Izazovi i perspektive u kreiranju inkluzivnog i sigurnog okruženja s fokusom na rodno zasnovano nasilje. Sarajevo, Bosnia and Herzegovina: Univerzitetska izdanja u otvorenom pristupu. Aktuelna istraživanja o položaju "marginalizovanih" grupa u BiH
Napomene	